

V Praze dne 13. července 2012
Č.j.: 667/12/REV1

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k návrhu
věcného záměru zákona o dětské skupině

I. Úvod:

Návrh věcného záměru zákona o dětské skupině (dále jen "VZZ") navrhuje zavedení nového druhu služby péče o děti ve věku od šesti let (dále jen "Služba"), která bude mít formu neziskové činnosti poskytované zejména v souvislosti se zaměstnáním rodičů. Cílem VZZ je umožnit zvýšené zapojení rodičů do pracovního procesu.

Služba jako zcela nový institut doplní spektrum služeb péče o děti, dnes zahrnující mateřské školy a poskytování péče na základě živnostenského zákona, a to buď jako živnost vázanou pro děti do tří let (dříve jesle) nebo jako živnost volnou pro starší děti (dále jen "Stávající druhy služeb"). Důvodem pro nutnost legislativního řešení je dle VZZ zejména skutečnost, že péče o děti mimo Stávající druhy služeb není v současnosti právně upravena a je možná pouze na základě "obecných právních předpisů". Tato skutečnost dle VZZ vede k právní nejistotě, která způsobuje nedostatek služeb péče o děti pro zaměstnance.

VZZ je doprovázen závěrečnou zprávou o hodnocení dopadů regulace (dále jen "Zpráva RIA"). Zpráva RIA je obecně metodologicky správně pojatá, obsahuje řadu dat souvisejících s problematikou a je i důsledně zpracovaná. Obecně lze souhlasit se závěrem, že stávající neuspokojivou situaci v dostupnosti péče o děti je nutné řešit a že je namíste umožňující (facilitativní) regulace.

Zpráva RIA předkládá dvě varianty řešení a to zavedení Služby anebo navýšení současného počtu míst v mateřských školách, z nichž za preferované považuje řešení předkládané v návrhu VZZ. Zpráva RIA poukazuje na provedené konzultace, popisuje detailně poměrně komplikovanou historii materiálu (byl opakovaně upravovaný).

II. Připomínky a návrhy změn:

I když Zpráva RIA vychází z konceptu umožňující regulace, navrhovaná regulace institutu dětské skupiny je poměrně detailní a přísná. Zpráva RIA nicméně obsahuje srovnání s ostatními stávajícími regulačními režimy pro poskytování péče o děti, z něhož je možné dovodit, že navrhovaná regulace dosahuje rozumné míry ingerence do činnosti poskytovatelů služeb péče o děti. V rámci přípravy paragrafového znění lze nicméně doporučit detailní vyhodnocení nutného rozsahu a formulace jednotlivých regulačních požadavků.

Zpráva RIA popisuje čtyři možné varianty řešení stávající situace s ohledem na stávající právní úpravu. Kromě varianty nulové, popisuje variantu 2 – preferovanou (zřízení institutu dětské skupiny), variantu 3 – navýšení stávající kapacity mateřských škol a variantu 4 – nelegislativní opatření formou vydání metodického materiálu pro poskytovatele, kteří mají zájem o poskytování péče o děti na základě "obecných právních předpisů".

Zpráva RIA obsahuje realisticky stanovený odhad budoucího vývoje, na jehož základě bylo provedeno srovnání dopadu jednotlivých variant a vyčíslení těchto odhadovaných dopadů. Proti stanoveným předpokladům nelze mít výhrady, i když lze poukázat na to, že náběh nové regulace bude postupný a tak předkládaná varianta, vypočtená pouze na příkladu jednoho kalendářního roku, není zcela realistická.

Ze Zprávy RIA (str. 15) se jeví, že klíčovou překážkou pro zaměstnavatele i jiné zájemce při zřizování školek (ať již v režimu školského nebo živnostenského zákona) je hygienická vyhláška, přičemž možnost vyhnout se plnění jejích požadavků při dětských skupinách do 12 dětí, spolu s daňovými úlevami, má být základním předpokladem úspěšnosti právní úpravy dětské skupiny. V této souvislosti lze doporučit, aby předkladatel v rámci přípravy paragrafového znění zákona zvážil i možnost úpravy hygienické vyhlášky ve spolupráci s ministerstvy školství, zdravotnictví a průmyslu a obchodu.

Zpráva RIA konstatuje, že využití varianty 4 – odstranění právní nejistoty formou státem publikovaného metodického materiálu by nevedlo k nápravě situace a to z důvodu chybějící daňové uznatelnosti nákladů u zaměstnavatelů a rodičů. Nicméně, v předchozí části předkladatel konstatuje, že základním problémem pro poskytování péče o děti v režimu obecných právních předpisů je právní nejistota a ne daňová neuznatelnost nákladů. Z uvedeného důvodu lze předkladateli doporučit, aby se v průběhu přípravy paragrafového znění blíže zabýval možnostmi realizace této varianty a případně její kombinace s jinými opatřeními, které nedosahují intenzity a náročnosti zákona (např. zmiňovanou úpravou hygienické vyhlášky).

Zpráva RIA též požaduje, aby byl VZZ v poměrně krátkém časovém horizontu (tři roky) podroben přezkumu reálných dopadů zavedených opatření. Lze doporučit, aby se tento požadavek objevil přímo i v paragrafovém znění zákona.

III. Závěr:

Komise RIA doporučuje Závěrečnou zprávu RIA v její předložené podobě schválit. V rámci přípravy paragrafového znění nicméně doporučuje dopracování a další zvážení výše zmíněných možností paralelních nelegislativních, resp. podzákoných opatření.

Vypracoval: Mgr. Juraj Alexander, LL.M.

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc., v.r.
předseda komise